

	СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЛІСОВІ РОЗСАДНИКИ» Рівень вищої освіти: <u>Другий (магістерський)</u> Спеціальність: <u>205 Лісове господарство</u> Рік навчання: <u>2-й, семестр 3-й</u> Кількість кредитів ECTS: <u>4 кредити</u> Назва кафедри: <u>Лісового та садово-паркового господарства</u> Мова викладання: <u>українська</u>
Лектор курсу	Доктор філософії, старший викладач Разанова Алла Михайлівна
Контактна інформація лектора (e-mail)	<u>nam@vsau.vin.ua</u>

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Лісові розсадники» є вибірковою компонентою ОПП Лісове господарство.

Загальний обсяг дисципліни 120 год.: лекції – 16 год.; практичні заняття – 14 год., самостійна робота – 90 год.

Формат проведення: лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль – залік.

Основні положення навчальної дисципліни можуть застосовуватися під час виробничої практики та у подальшій фаховій діяльності.

Призначення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Лісові розсадники» спрямована на отримання здобувачами знань і практичних навичок щодо організації, створення та функціонування розсадницьких господарств; вирощування якісного садивного матеріалу деревних і чагарникових порід, збереження та підвищення біологічної продуктивності лісів, впровадження сучасних технологій у галузі розсадництва.

Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування у майбутніх фахівців знань, вмінь та навичок, необхідних для організації та ведення розсадницької справи, вирощування високоякісного садивного матеріалу деревних і чагарникових порід,

застосування сучасних технологій відтворення лісів та озеленення територій з урахуванням екологічних, економічних і виробничих аспектів.

Завдання вивчення дисципліни

Завданням вивчення дисципліни є засвоєння теоретичних основ розсадництва, типології та класифікації лісових розсадників; біологічних особливостей основних лісотвірних та декоративних деревних і чагарникових порід, придатних для вирощування в розсадниках.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКИХ НАБУВАЄ ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен володіти інтегральною, загальними та спеціальними (фаховими, предметними) компетентностями, зокрема:

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері лісового і мисливського господарства;

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 5. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК 1. Здатність критично осмислювати проблеми лісового господарства й дотичні міждисциплінарні проблеми та приймати ефективні рішення щодо їх вирішення.

СК 3. Здатність оцінювати регіональні особливості природнокліматичних умов для організації ефективного лісового господарства, виконання лісами різнопланових функцій та збільшення площ лісів.

СК 6. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність серед населення для формування в них екологічного мислення, свідомості та відповідальності за стан довкілля.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

РН 4. Відшуковувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані.

РН 5. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері лісового господарства та у ширших контекстах, забезпечувати якість, оцінювати ефективність і результативність діяльності.

РН 6. Оцінювати стан лісових фітоценозів, лісові ресурси в конкретних лісорослинних умовах, їх потенціал та прогнозувати можливості використання.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів вищої освіти соціальні навички (soft skills) такі як: комунікативність (робота з інформаційними джерелами), лідерські навички (реалізуються через створення здобувачами презентаційних матеріалів, написання індивідуальних завдань на задану тематику, презентування та обговорення індивідуальних завдань у групі).

ПЛАН ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Основні принципи та класифікація розсадницьких господарств	2	2	11
2	Принципи сівозмін у розсадницьких господарствах	2	2	11
3	Технології підготовки та обробітку ґрунту в розсадниках	2	2	11
4	Система удобрення в лісових розсадниках	2	2	11
5	Агротехнологічні засади вирощування сіянців	2	2	12
6	Особливості культивування сіянців хвойних та листяних деревних видів	2	2	12
7	Методи вегетативного відтворення лісових рослин	2	2	12
8	Технології виробництва садивного матеріал	2		10
Разом		16	14	90

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність вирішувати наукові та практичні завдання.

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою навчальної дисципліни для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виноситься

на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

Під час виконання навчальних завдань, завдань контрольних заходів не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними, інформація про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності – достовірною; у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей мають бути посилання на джерела інформації з дотриманням норм законодавства про авторське право і суміжні права.

Види самостійної роботи

№	Вид самостійної роботи	Години	Терміни виконання	Форма та метод контролю
1	Вивчення питань, що виносяться на самостійне опрацювання	55	щотижнево	Усне та письмове опитування
2	Підготовка до лекційних та практичних занять	15	щотижнево	Усне та письмове опитування
3	Індивідуальні творчі завдання (виконання презентації за заданою проблемною тематикою)	10	2 рази на семестр	Спостереження за виконанням, обговорення, виступ з презентацією, усний захист
4	Підготовка до контрольних робіт і тестування	10	2 рази на семестр	Тестування
Разом		90		

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Ведмідь М.М., Дебринюк Ю. М., Юхновський В. Ю., Распопіна С. П. Основні засади стратегії лісорозведення в Україні. *Наукові праці Лісівничої академії наук України*. 2019. Вип. 19. С. 89-99.
2. Вірьовка В.М., Гелевера С.Г., Пустовойтов Я.В. Особливості плантаційного лісорозведення на осушуваних торфовищах Лісостепу України та його вплив на ґрунт. *Вісник аграрної науки*. 2021. № 2. С. 60-68.

3. Настанови з лісового насінництва (2-е видання, доповнене і перероблене)/ Лось С.А., Терещенко Л.І., Гайда Ю. І. Х., 2017. 107 с.
4. Распопіна С.П., Ведмідь М.М., Біла Ю.М. Стан та основні проблеми лісорозведення в Україні. *Ukrainian journal of forest and wood science*. 2019. Vol. 10, № 4. С. 64-72.
5. Распопіна С.П., Суска А.А., Біла Ю.М., Горошко В.В. Еколого-лісівнича оцінка відповідності складу запроектованих під лісорозведення лісових культур типам лісорослинних умов у степовому кліматі України. *Наукові праці Лісівничої академії наук України*. 2024. Вип. 27. С. 158-167.
6. Трохимчук І.М. Лісорозведення на радіаційно забрудненій території. *Вісник Черкаського університету. Серія : Біологічні науки*. 2015. № 19. С. 121-126.
7. Шепелюк М., Андреева В., Кичилук О., Войтюк В. Вирощування садивного матеріалу у лісових розсадниках Волинської області. *Нотатки сучасної біології*. 2022. Вип. 2. С. 41-49.
8. Яворовський П.П., Дульнєв П.П., Мошенська В.В. Удосконалення агротехніки вирощування садивного матеріалу горіха чорного (*Juglans nigra* L.) у лісовому розсаднику Державного підприємства "Лисянське лісове господарство". *Ukrainian journal of forest and wood science*. 2019. Vol. 10, № 3. С. 70-78.

Додаткова література

1. Жежкун А.М., Порохняч І.В. Лісовідновлення у соснових деревостанах після проведення перших прийомів рубок переформування. *Лісівництво і агролісомеліорація*. 2015. Вип. 127. С. 15-22.
2. Загвойська Л.Д., Шведюк Ю.О. Аналіз витрат і вигід процесу лісовідновлення в умовах Малого Полісся. *Наукові праці Лісівничої академії наук України*. 2016. Вип. 14. С. 236-243.
3. Загвойська Л.Д., Шведюк Ю.В. Оцінювання еколого-економічної ефективності заходів з лісовідновлення. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2015. Вип. 25.1. С. 123-130.
4. Левченко В.Б., Шульга І.В. Основні аспекти технології лісовідновлення в умовах корабельного лісництва ДП "Житомирське ЛГ". *Вісник Житомирського національного агроекологічного університету*. 2015. № 1(1). С. 97-106.
5. Матусяк М.В. Лісовідновлення на засадах екологічно орієнтованого лісівництва – основа біологічної стійкості лісів. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2013. Вип. 23.13. С. 120-124.
6. Матусяк М.В. Оцінювання ефективності використання природного поновлення дуба звичайного (*Quercus robur* L.) за лісовідновлення на суцільних зрубках в умовах свіжих грабових дібров Поділля. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2016. Вип. 26.4. С. 110-116.

7. Михайлов О.Б., Стрямець Г.В., Хомин І.Г. Природне лісовідновлення у прогалинах букових лісів природного заповідника "Розточчя". *Науковий вісник НЛТУ України*. 2016. Вип. 26.4. С. 124-130.
8. Нейко І.С., Колчанова О.В., Монарх В.В., Зленко О.П. Просторовий аналіз репродуктивних процесів на клоновій плантації сосни звичайної фінського походження. *Збалансоване природокористування*. 2018. № 2. С. 28-33.
9. Пашковська Х., Перхач О. ДП "Бродівське лісове господарство": сучасний стан, використання, лісовідновлення та лісозахист. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Географія*. 2019. № 2. С. 173-177. <https://doi.org/10.25128/2519-4577.19.3.21>
10. Савущик М.П. Ефективність рубок як заходу сприяння лісовідновленню в ослаблених сосняках свіжого субору ДП "Клавдіївська ЛНДС». *Лісівництво і агролісомеліорація*. 2024. Вип. 144. С. 50-58.
11. Скрипчук П. М., Трохлюк Т. М. Еколого-економічні засади лісорозведення на сільськогосподарських землях. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки*. 2015. Вип. 1. С. 143-153.
12. Ткач В.П., Румянцев М.Г., Лук'янець В.А. Природне відновлення дубових насаджень Лівобережного Лісостепу після проведення в них лісовідновних рубок. *Лісівництво і агролісомеліорація*. 2023. Вип. 143. С. 3-12..
13. Товстуха О.В., Ігнатенко В.А., Тарнопільський П.Б., Сотнікова А.В. Досвід лісовідновлення дібров Сумщини із використанням різних видів садивного матеріалу дуба звичайного (*Quercus robur* L.). *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія : Агрономія і біологія*. 2017. Вип. 9. С. 92-101.
14. Яворовський П.П., Сегеда Ю.О. Економічна ефективність залучення контейнерного садивного матеріалу дуба звичайного (*Quercus robur* L.) для лісовідновлення. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Лісівництво та декоративне садівництво*. 2016. Вип. 255. С. 194-200.
15. Яворовський П.П., Сегеда Ю.О. Формування кореневих систем рослин дуба звичайного в лісових культурах за різних способів лісовідновлення на Державному підприємстві "Смілянське лісове господарство". *Науковий вісник НЛТУ України*. 2017. Вип. 27(5). С. 51-54.
16. Guz M. M. Current problems of silvicultural production in Ukraine and the ways of their solution. *Scientific Bulletin of UNFU*. 2017. Vol. 27(8). P. 52-58. <https://doi.org/10.15421/40270807>

Інформаційні ресурси

1. Вінницьке обласне комунальне спеціалізоване лісогосподарське підприємство Віноблагроліс. Веб-сайт: <https://vinagrolis.com/about/>
2. ДП «Ліси України». Веб-сайт: <https://e-forest.gov.ua/>
3. ДП Вінницька лісова науково-дослідна станція. Веб-сайт: <http://vlnds.com.ua/main>
4. Український ордена «Знак пошани» науково-дослідний інститут лісового господарства та агролісомеліорації ім. Г.М. Висоцького. Веб-сайт: <https://uriffm.org.ua/uk/news/800>

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ ДО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та активності здобувача і до 30% підсумкової оцінки – за результатами підсумкового контролю.

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

	Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 1		
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	2
2	Участь у роботі на практичних заняттях	8
3	Виконання контрольних робіт, тестування	12
4	Індивідуальні творчі завдання (виконання презентацій за заданою проблемною тематикою)	8
	Всього за атестацію 1	30
Атестація 2		
5	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	2
6	Участь у роботі на практичних заняттях	6
7	Виконання контрольних робіт, тестування	16
8	Індивідуальні творчі завдання (виконання презентацій за заданою проблемною тематикою)	6
	Всього за атестацію 2	30
	Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та активності здобувача	10
	Підсумкове тестування	30
	Разом	100

Якщо здобувач вищої освіти упродовж семестру за підсумками контрольних заходів набрав (отримав) менше половини максимальної оцінки з навчальної дисципліни (менше 35 балів), то він не допускається до заліку.

Програма навчальної дисципліни передбачає врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів, як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90-100	A	зараховано
82-89	B	зараховано
75-81	C	
66-74	D	зараховано
60-65	E	
35-59	FX	незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни